
N Empowerment richtlijn A1
SL/EDJ/AS
951-2025

Brussel 30 juni 2025

ADVIES

OVER

DE OMZETTING VAN DE EMPOWERMENT RICHTLIJN

Op 7 mei 2025 heeft de Federale Overheidsdienst Economie het advies van de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO gevraagd over de omzetting van richtlijn 2024/825 van 28 februari 2024 tot wijziging van de Richtlijnen 2005/29/EG en 2011/83/EU wat betreft het versterken van de positie van de consument voor de groene transitie door middel van betere informatie en door middel van bescherming tegen oneerlijke praktijken (Empowerment richtlijn).

Na raadpleging van de leden van de commissie Marktpraktijken heeft het bureau van de Hoge Raad op 30 juni 2025 bij hoogdringendheid onderstaand advies uitgebracht.

CONTEXT

De Empowerment richtlijn¹ beoogt consumenten beter te informeren bij aankoopbeslissingen en beter te beschermen tegen oneerlijke handelspraktijken die consumenten beletten te kiezen voor groenere of meer circulaire producten en diensten.

De richtlijn consumentenrechten wordt zo gewijzigd dat een handelaar verplicht wordt de consumenten informatie te verstrekken over volgende zaken:

- De commerciële levensduurgarantie.
- Een herinnering aan het bestaan van de wettelijke conformiteitsgarantie voor goederen en de belangrijkste elementen ervan, met inbegrip van de minimumduur van twee jaar.
- De repareerbaarheidsscore indien van toepassing. Deze score geeft de repareerbaarheid van een goed aan op basis van op EU-niveau vastgestelde geharmoniseerde voorschriften.
- Informatie over reserveonderdelen (o.a. beschikbaarheid, geraamde herstellingsprijs, instructies en beperkingen) indien er geen repareerbaarheidsscore bekend is.
- Informatie over de periode waarin gratis software-updates beschikbaar zijn voor goederen met digitale elementen, digitale inhoud en digitale diensten.

Om ervoor te zorgen dat consumenten goed geïnformeerd worden en hun rechten in de hele EU gemakkelijk kunnen begrijpen, wordt gebruikgemaakt van een geharmoniseerde kennisgeving voor het verstrekken van informatie over de wettelijke conformiteitsgarantie en van een geharmoniseerd etiket voor het verstrekken van informatie over de commerciële levensduurgarantie.

Uiterlijk op 27 september 2025 stelt de Commissie door middel van uitvoeringshandelingen de vorm en de inhoud van de geharmoniseerde kennisgeving en het geharmoniseerde etiket vast. De kennisgeving en het etiket moeten gemakkelijk te herkennen en te begrijpen zijn voor consumenten en gebruiksvriendelijk en eenvoudig te reproduceren zijn voor handelaren.

Voor de overeenkomsten op afstand en buiten verkooppunten gesloten overeenkomsten moet de consument eveneens geïnformeerd worden over de milieuvriendelijke leveringsopties. Bij een overeenkomst op afstand moet de handelaar de consument eveneens op een duidelijke en in het oog springende manier wijzen op het geharmoniseerde etiket.

Er zullen eveneens specifieke voorschriften in de richtlijn oneerlijke handelspraktijken worden ingevoerd om oneerlijke handelspraktijken aan te pakken en te verbieden die consumenten misleiden of ervan weerhouden om duurzame consumptiekeuzen te maken.

¹ Richtlijn [2024/825](#) van 28 februari 2024 tot wijziging van de Richtlijnen 2005/29/EG en 2011/83/EU wat betreft het versterken van de positie van de consument voor de groene transitie door middel van betere informatie en door middel van bescherming tegen oneerlijke praktijken.

Er mag geen misleiding zijn met betrekking tot:

- De milieu- en sociale kenmerken of circulariteitsaspecten van het product, zoals de duurzaamheid, repareerbaarheid of recycleerbaarheid ervan.
- Milieuclaims, met name klimaatgerelateerde claims.
- Het adverteren met voordelen voor consumenten die irrelevant zijn en niet rechtstreeks verband houden met het product of die bedrijfsactiviteit.
- De vergelijkingsmethode.

Volgende praktijken zijn verboden:

- Het weergeven van een duurzaamheidskeurmerk dat niet op een certificeringsregeling is gebaseerd of niet door overheidsinstanties is gevalideerd.
- Het maken van een generieke milieuclaim zonder dat de handelaar erkende voortreffelijke milieuprestaties kan aantonen die relevant zijn voor de claim.
- Het maken van een milieuclaim voor het volledige product of alle bedrijfsactiviteiten van de handelaar, terwijl de claim slechts op een bepaald aspect van het product of een specifieke bedrijfsactiviteit van de handelaar betrekking heeft.
- Beweren dat een product dankzij de compensatie van broeikasgasemissies een neutraal, verminderd of positief milieueffect heeft wat broeikasgasemissies betreft.
- Het voorstellen van voor alle producten binnen de toepasselijke productcategorie op de markt van de EU wettelijk opgelegde vereisten als een onderscheidend kenmerk van het aanbod van de handelaar.
- Voor de consument informatie achterhouden over het feit dat een software update negatieve gevolgen zal hebben voor de werking van goederen met digitale elementen of het gebruik van digitale inhoud of digitale diensten.
- Een software update voorstellen als noodzakelijk terwijl er alleen functionaliteitskenmerken mee worden verbeterd.
- Iedere commerciële communicatie met betrekking tot een goed met een kenmerk dat is geïntroduceerd om de duurzaamheid van het goed te beperken, hoewel de handelaar op de hoogte is van het kenmerk en de gevolgen ervan voor de duurzaamheid van het goed.
- Valselijk beweren dat een goed onder normale gebruiksomstandigheden een bepaalde duurzaamheid heeft wat betreft de gebruikstijd of intensiteit.
- Presenteren van een goed als repareerbaar wanneer het dat niet is.
- De consument aanzetten tot het eerder vervangen of aanvullen van de verbruiksgoederen van een goed dan om technische redenen noodzakelijk is.
- Informatie achterhouden over het feit dat de functionaliteit van een goed bij gebruik van verbruiksgoederen, reserveonderdelen of accessoires die niet door de oorspronkelijke producent zijn geleverd, wordt aangetast, of ten onrechte beweren dat een dergelijke aantasting zal plaatsvinden.

De Richtlijn Empowerment is een richtlijn met maximale harmonisatie en voorziet geen ‘open opties’ waaraan de lidstaten invulling mogen geven. De lidstaten moeten de richtlijn tegen uiterlijk 27 maart 2026 omzetten, waarbij de omzettingbepalingen moeten worden toegepast vanaf 27 september 2026.

STANDPUNTEN

De Hoge Raad wenst vooreerst te benadrukken dat de adviesvraag van de FOD Economie voorafgaand aan het opstellen van het voorontwerp van de omzettingwet op prijs wordt gesteld.

Hierna worden de verschillende opmerkingen over de omzetting van de Empowerment richtlijn weergegeven.

A. Geharmoniseerd etiket & kennisgeving

Om consumenten beter te informeren over de commerciële levensduurgarantie, wordt een geharmoniseerd etiket verplicht gesteld. Dit etiket moet duidelijk zichtbaar zijn en aangeven wanneer een producent een garantie biedt van meer dan twee jaar zonder extra kosten. Handelaren hoeven niet actief naar deze informatie te zoeken, maar moeten de door de producent verstrekte gegevens doorgeven aan de consument.

Het etiket moet op een opvallende manier worden aangebracht op de verpakking, het rek of de productafbeelding bij onlineverkoop. Handelaren zijn verantwoordelijk voor de zichtbaarheid ervan, terwijl producenten het geharmoniseerde etiket ook zelf rechtstreeks op het specifieke goed of de verpakking ervan kunnen aanbrengen om een commercieel voordeel te behalen.²

Naast het geharmoniseerd etiket met info over de commerciële garantie moet de handelaar eveneens voldoen aan de geharmoniseerde kennisgeving over de wettelijke garantie aan de consument. Die kennisgeving moet de consument eraan herinneren dat ze recht hebben op de wettelijke conformiteitsgarantie volgens Richtlijn (EU) 2019/771, die minimaal twee jaar duurt en mogelijk langer is afhankelijk van het nationale recht. Deze info is nodig om verwarring tussen commerciële en wettelijke garanties te voorkomen.

De geharmoniseerde kennisgeving moet daarbij op een in het oog springende manier worden aangebracht, bijvoorbeeld op een opvallende poster aan een wand in de winkel, naast de kassa of, in het geval van onlineverkoop, als algemene herinnering op de website van de handelaar die de goederen verkoopt.

De Europese Commissie krijgt uitvoeringsbevoegdheden om de vorm en inhoud van het geharmoniseerd etiket en de geharmoniseerde kennisgeving te bepalen. Uiterlijk op 27 september 2025 neemt de Commissie deze uitvoeringshandelingen aan. Daarbij moeten de uitvoeringshandelingen voor zowel het geharmoniseerd etiket als de geharmoniseerde

² Overweging 28 van de Empowerment-richtlijn:

“Het geharmoniseerde etiket moet op een in het oog springende manier worden aangebracht en zodanig worden gebruikt dat consumenten gemakkelijk kunnen vaststellen welk specifiek goed onder een door de producent zonder extra kosten voor meer dan twee jaar met betrekking tot het gehele goed aangeboden commerciële levensduurgarantie valt, bijvoorbeeld doordat het etiket rechtstreeks op de verpakking van een specifiek goed of op een in het oog springende manier op het rek is aangebracht waar de onder die garantie vallende goederen liggen, of doordat het direct naast de foto van het goed is geplaatst in het geval van onlineverkoop. Producenten die dergelijke commerciële levensduurgaranties aanbieden, kunnen het geharmoniseerde etiket zelf rechtstreeks op het specifieke goed of de verpakking ervan aanbrengen om een commercieel voordeel te behalen. Handelaren moeten ervoor zorgen dat het geharmoniseerde etiket duidelijk zichtbaar is. De geharmoniseerde kennisgeving is op haar beurt bedoeld om de consumenten algemeen te herinneren aan het bestaan van de wettelijke conformiteitsgarantie die overeenkomstig Richtlijn (EU) 2019/771 geldt voor alle goederen. De geharmoniseerde kennisgeving moet op een in het oog springende manier worden aangebracht, bijvoorbeeld op een opvallende poster aan een wand in de winkel, naast de kassa of, in het geval van onlineverkoop, als algemene herinnering op de website van de handelaar die de goederen verkoopt.”

kennisgeving duidelijk herkenbaar en begrijpelijk zijn voor consumenten en gebruiksvriendelijk en eenvoudig te reproduceren voor handelaren. De bevoegdheden moeten worden uitgeoefend in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad.

De Hoge Raad merkt volgende bezorgdheden voor de ondernemingen op.

1. Disproportionele verantwoordelijkheid

Een eerste belangrijke bezorgdheid betreft de verantwoordelijkheid voor het geharmoniseerd etiket bij producten met een commerciële levensduurgarantie. De richtlijn verplicht verkopers om duidelijke en zichtbare informatie te geven over commerciële levensduurgaranties, zelfs wanneer deze volledig door de producent worden opgesteld. Hoewel deze garantie vrijwillig wordt toegekend door de producent, is het de verkoper die eindverantwoordelijk wordt gesteld voor de zichtbaarheid en duidelijkheid van het etiket. De Hoge Raad merkt op dat verkopers of tussenpersonen niet altijd over de correcte of volledige informatie voor het opstellen van het etiket beschikken en afhankelijk zullen zijn van wat de producent al dan niet aanlevert.

Ook voor de geharmoniseerde kennisgeving van de wettelijke garantie draagt de verkoper of tussenpersoon de eindverantwoordelijkheid.

De Hoge Raad merkt op dat de verkoper of tussenpersoon door deze regeling volledig aansprakelijk wordt gehouden voor informatie of garanties die door anderen worden gecreëerd, zonder dat er sprake is van een werkbare aansprakelijkheidsverdeling of verhaal tegenover de producent.

De Hoge Raad vraagt om een juridisch correcte afbakening te maken van de verantwoordelijkheden tussen producent, invoerder en verkoper of tussenpersoon.

2. Uitvoeringsproblemen bij de zichtbare plaatsing

De verplichting om het geharmoniseerd etiket zichtbaar te maken op het product, de verpakking of in de onmiddellijke nabijheid is vaak onrealistisch. In de richtlijn wordt geen rekening gehouden met situaties waarin het fysiek aanbrengen van het etiket technisch of esthetisch gewoonweg niet mogelijk is (bijv. bij verlichtingsarmaturen waarbij een sticker het design aantast of bij materialen die blootgesteld zijn aan weersomstandigheden). Hoewel plaatsing op het product, de verpakking of in de nabijheid wordt toegelaten, blijft de zichtbaarheidsplicht in veel gevallen onhaalbaar.

Naast een handelaar die het geharmoniseerd etiket zichtbaar moeten aanbrengen in de winkel of online (ook wanneer ze die informatie niet zelf ontvangen of kunnen controleren) valt ook een onderneming die enkel plaatst of levert – zonder het product zelf te verkopen – onder de verplichtingen. Voor deze tussenpersonen geldt in het bijzonder dat zij niet over de nodige productinformatie beschikken om die op een zichtbare manier aan de klant mee te delen. Voor o.a. aannemers en installateurs is het bijvoorbeeld zo dat de verpakking reeds verwijderd kan zijn vóórdat de consument deze kan zien, bijvoorbeeld doordat het product reeds is verwerkt in een installatie.

De Hoge Raad vraagt bijzondere aandacht voor deze situaties en merkt op dat een specifieke regeling voor zowel de technisch en esthetisch onhaalbare gevallen als de tussenpersonen (o.a. aannemers en installateurs) ontbreekt en tot onzekerheid leidt.

Ook de verplichting tot de geharmoniseerde kennisgeving over de wettelijke garantie ("poster") roept vragen op. Het is volgens de Hoge Raad onduidelijk wat verwacht wordt in uiteenlopende verkoopcontexten (bij levering op afstand, bij plaatsing op locatie, bij online verkoop mét installatie).

De Hoge Raad vraagt dan ook uitdrukkelijk dat er bij de omzetting wordt nagedacht over een praktisch uitvoerbaar kader met haalbare en duidelijke toepassingsmodaliteiten voor het etiket en de kennisgeving (o.a. door te voorzien in alternatieven of uitzonderingen voor het plaatsen van de etikettering en voor de kennisgeving). Zonder verduidelijking dreigt een onsamenhangende implementatie en rechtsonzekerheid voor ondernemers.

3. De producent-verkopers en de ambachtslieden

België telt meer dan 2.500 erkende ambachtslieden en wellicht nog meer ondernemingen, vaak kleinschalig, die hun activiteiten op een ambachtelijke, traditionele manier uitoefenen. Vaak verkopen ze hun producten en creaties zelf of via korte ketens, waarbij ze de nadruk leggen op hun duurzame, natuurlijke, milieuvriendelijke en authentieke karakter.

De Hoge Raad benadrukt het belang om bijzonder aandacht te besteden aan dit soms kwetsbare, maar toch essentiële segment van onze economie en om hen de nodige begeleiding te bieden bij de uitvoering van de nieuwe verplichtingen die voortvloeien uit de omzetting van de richtlijn. Het is van essentieel belang dat de producent-verkopers en ambachtslieden, zonder vrees voor sancties en zonder bijkomende kosten, het duurzame en milieuvriendelijke karakter dat vaak inherent is aan de ambachtelijke en handmatige werkwijze onder de aandacht kunnen brengen.

4. Pragmatische controle

De Hoge Raad wijst erop dat de bijkomende verplichtingen ook een zware administratieve last voor de kmo's betekenen. Zij moeten immers labels en garantiedata in offertes, websites en verkooppunten verwerken wat middelen vereist die kleinere ondernemingen vaak niet hebben. De ondernemingen zijn daarbij afhankelijk van leveranciers voor correcte informatie, en beschikken zelden over systemen om die gegevens te beheren of te publiceren.

De Hoge Raad pleit dan ook voor een pragmatische benadering bij controles, waarbij redelijke inspanningen en goede trouw het uitgangspunt vormen.

B. Overleg, tools & informatiecampagnes

De Hoge Raad vraagt om geïnformeerd en geraadpleegd te worden bij de voorstellen van de Europese Commissie inzake de uitvoeringshandelingen voor de vorm en de inhoud van het geharmoniseerde etiket en de geharmoniseerde kennisgeving.

Hij vraagt dat de Hoge Raad ook wordt geraadpleegd over het voorontwerp van wet met betrekking tot de omzetting van de richtlijn in Belgische wetgeving.

Er wordt gevraagd om één of meerdere 'publieke labels' te ontwikkelen die zelfstandigen en kmo's kunnen gebruiken om aan te tonen dat hun producten of diensten duurzaam of milieuvriendelijk zijn. Deze labels moeten tegen een lage kostprijs toegankelijk zijn voor zelfstandigen en kmo's, met versoepelde voorwaarden voor erkende ambachtslieden.

De Hoge Raad wijst erop dat er praktische richtlijnen (ook wat betreft de kwestie van oneerlijke handelspraktijken) en hulpmiddelen (met o.a. sectorspecifieke voorbeelden en/of sectorale checklists), ondersteuning, begeleiding en informatie- en sensibiliseringscampagnes voor de ondernemingen moeten worden voorzien. Hij vraagt om de Hoge Raad daarover te informeren en te raadplegen.

BESLUIT

De Hoge Raad onderschrijft het belang om consumenten beter te informeren bij hun aankoopbeslissingen en te beschermen tegen oneerlijke handelspraktijken die hen verhinderen te kiezen voor duurzamere, groenere of circulaire producten en diensten. Hij onderstreept daarbij dat dit niet mag neerkomen op een eenzijdige verschuiving van de bijkomende administratieve lasten naar verkopers die geen controle hebben over productie, etikettering of verpakking.

De Hoge Raad vraagt om bij de omzetting van deze richtlijn rekening te houden met de specifieke positie van kmo's in de keten. Er moet een correcte afbakening gemaakt worden van de verantwoordelijkheden voor de verschillende partijen. Daarnaast moeten er volgens de Hoge Raad praktische en duidelijke toepassingsmodaliteiten worden ontwikkeld om de verplichting tot het zichtbaar maken van het geharmoniseerd etiket en de geharmoniseerde kennisgeving werkbaar te maken. Hierbij dient bijzondere aandacht te worden besteed aan de situatie waarin het fysiek aanbrengen van het etiket technisch of esthetisch niet mogelijk is en aan de praktische problemen waarmee tussenpersonen te maken hebben. Hij vestigt ook de aandacht op de 'producent-verkopers' en de ambachtslieden, aan wie rechtszekerheid moet worden geboden zonder de administratieve lasten buitensporig te verzwaren. De Hoge Raad vraagt tevens om een pragmatische en proportionele controle te hanteren.

Tenslotte vraagt de Hoge Raad om ook te worden geïnformeerd en geraadpleegd over het voorontwerp van wet inzake de omzetting van de richtlijn in Belgische wetgeving, over de verdere uitvoering van de geharmoniseerde kennisgeving en het geharmoniseerde etiket en over de praktische richtlijnen en hulpmiddelen, ondersteuning, begeleiding en informatie- en sensibiliseringscampagnes voor de ondernemingen.